

1990/91

מ ל ר נ י ם

סקירה כללית

רבקה אופנבך - מו"פ ערבה.

גידול המלונים בערבה בעונת הסתיו והאביב הינו גידול מרכזי ומהווה את אחד ממקורות הפרנסה העיקריים לחקלאי הערבה. היקף השטחים - 12,000 דונם, בעונת הסתיו 5,500 דונם ובאביב 6,500 דונם.

בשנים האחרונות עלה היקף הגידול - בבתי צמיחה בעונת האביב בגידול שרוע - 1,800 דונם, בעיקר במושב עין-יהב. ברמת נגב היקף המלונים בבתי צמיחה הגיע ל-24 ד', 14 ד' ברתמים ו-10 ד' בקדש ברנע. בתי הצמיחה מחוממים באמצעות מים גאוטרמים ולכן יש באפשרותם לקבל פרי בחורף המוקדם (ינואר פברואר). יצוא המלונים הגיע ל-10,700 טון עליה ב-1,200 טון בהשוואה לעונה הקודמת.

כמויות ומחירים ליצוא בשנים 89/90 - 90/91

<u>שנה</u>	<u>עונת אביב</u>		<u>עונת סתיו</u>	
	<u>כמות בטון</u>	<u>מחיר \$FOB</u>	<u>כמות בטון</u>	<u>מחיר \$FOB</u>
89/90	7175	2305	1187	1558
90/91	7500	3200	1450	1350

הזן העיקרי בעונה הסתיו בכיכר-סדום ובערבה המרכזית הוא "ערבה", בערבה הדרומית הזן העיקרי הוא "גליה", הזן C-8 נכנס להיקפים מסחריים בכל חלקי הערבה.

בעונה האביבית הזן הבלעדי הוא "ערבה" הזן בכיר ולכן חשיבותו לקטיף האביבי.

עם המעבר לגידול מלונים ליצוא בבתי צמיחה באביב והקדמת עונת השתילה ובעקבותיה הקדמת עונת השיווק, התעוררו בעיות בחנטת המלונים בגל פריחה הראשון.

צוות הטפוח של נווה יער בראשותו של דר' קרחי החלו בתכנית טפוח המותאמת לתנאי גדול בבתי צמיחה, במטרה להגיע לצמחים המניבים פירות באופן רציף בעלי כושר חנטה גבוה עם פרי באיכות טובה וכושר השתמרות. כמידי שנה נערכו ניסיונות בזני מלונים בשטח פתוח בעונת הסתיו, נבחנו זנים מטפוח מקומי ומחו"ל ומספר טפוסי מלונים השונים מטפוח ה"גליה". לראשונה נבחנו זנים בהדלייה בבית צמיחה. נבחנו טיפוסי גליה, זנים מקומיים ומחו"ל ובנוסף זנים מטפוחים אחרים שרנטה - צרפתי וזנים יפניים.

נמשכת תוכנית המחקר העוסקת בשיטת גידול מלונים בחממה בחורף המבטיחה קטיף פרי בינואר פברואר ע"י עיצוב הצמח והגדלת צפיפות הצמחים ליחידת שטח.

עיקר העבודה נעשתה במלון שרוע ובנוסף השוותה שיטת ההדלייה. לראשונה נעשתה עבודת מחקר בנושא האבקה ונלמדו דרכים להגברת החנטה ע"י הבנת יחסי הגומלין בין הפרחים ומאביקיהם, בנוסף נבחנה התנהגות דבוריות (כוורות) מ-2 גזעים - "איטלקי" ו"קוקזי" באוכלוסיות משתנות של דבוריות במהלך תקופת האבקה.

נאספה אינפורמציה חשובה בנושא ולפי ממצאי המחקר הוצאו המלצות ראשוניות למגדלים.

עבודת המחקר תמשך בעונה הבאה.

נמשכה עבודת המחקר העוסקת בדרכים להקטנת תופעת התמוטטות צמחי המלון במטרה להקטין את השימוש במתיל ברומיד, נמצא כי חיטוי במינרן נמוך ובשילוב חיטוי סולרי לא נפגעה איכות ההדברה.

ניסיונות בגידול במצע מנותק נמשכו זו השנה הרביעית, התקבלו תוצאות טובות בגידול המלון, נבחנה אפשרות לשימוש באותו מצע למשך מספר עונות במטרה להוזיל את עלות הגידול במצע המנותק נמצא כי ניתן להמליץ למגדלים על שימוש במצע לאחר חיטוי סולרי גם בעונה שלישית.

למרות הגידול הקטן במצע מנותק בערבה בבתי צמיחה, תמשך בהיקף מצומצם עבודת המחקר בשימוש חוזר במצע במטרה לאסוף ידע ואיתור בעיות עתידיות העוללות להופיע בנושא הגנת הצומח והזנה, לימים בהם יהיה מעבר גדול יותר לגידול במצע מנותק משינויים הצפויים לשיווק לעתיד.

מגמת הקטנת השימוש בחומרי הדברה נמשכת, נערכו מספר תצפיות במשק אורגני במושב עין-יהב כמו כן נערכה תצפית ראשונית בהדברה ביולוגית משולבת של התמוטטות מלונים.

תופעת הצהבת עלי המלון בעונה הסתוית נמשכת ואיתה גם התצפית באיתור גורם ההצהבה, נבחנה ההנחה כי אחד מגורמי ההצהבה מקורם ממציצה מסיבית של כנימת עש הטבק, התצפית תמשך גם בעונה הבאה.

השפעת העשרה בפד"ח, פחמן דו חמצני, נלמדה בשתי עונות הגידול האחרונות.

נמצאה השפעה חיובית להעשרה על צמחי מלון.

העונה נערכה תצפית בהיקף חצי מסחרי ובה נלמדה השפעת העשרת הגז החם שמקורו ממבער על התנהגות המלון.

התקבלה מגמה זהה לזאת שנמצאה בשנים האחרונות.

יש צורך להמשיך במחקר ובלימוד שיטות העשרה במגמה להגיע להבנה מעמיקה יותר של השפעת העשרה בפד"ח על המלון בבית צמיחה.

החלה תכנית טפוח לבתי צמיחה בערבה האמורה להגדיל את הפוטנציאל הייצור ליחידת שטח.

נמשכה עבודת המחקר העוסקת בעיצוב הצמח במטרה לקבל פרי בחודשי החורף. נלמדו היבטים חדשים בנושא האבקת המלוניס בעונה החורפית. מסתמן כיוון חיובי במגמה להקטין את השימוש במתיל ברומיד והתרחב הידע בשימוש חוזר במצע המנותק, במסגרת פרויקט "ערבה נקייה". יישום הידע מנסיונות העבר בהעשרה ע"י פד"ח הביא להקדמת הקטיף והגדלת הפרי.

יש צורך בעתיד להשקיע מאמץ מחקרי בדרכים לקבלת פרי איכותי בסתיו המאוחר ובחורף המוקדם וע"י כך להגיע לרציפות בהספקת המלוניס מהסתיו המוקדם ועד תחילת הקיץ.